

Обстеження рухової активності дітей здійснювалося з метою встановлення частоти використання дітьми рухів і виявлення навантажень використовувався метод крокометрії та метод хронометражу часу щодо визначення моторної щільності фізкультурних занять. Завершувалось воно підрахунком фізичних навантажень за допомогою кривої пульсу.

Для оцінки стану фізичного розвитку дітей нами розроблені критерії та показники - це наявність:

- високого та середнього рівня фізичних якостей: гнучкості, швидкості, витривалості, спритності;
- пропорційних показників довжини, маси тіла та обсягу грудної клітини;
- високий і середній рівень рухової підготовленості;
- сформованості вигинів хребта в межах норми.

Третю групу методів склали: аналіз та узагальнення документальних матеріалів. За їх допомогою вивчалися та аналізувалися:

- медичні картки із записами про стан постави дітей і склепіння ступнів, а також фізичного розвитку дітей;
- конспекти занять з фізичної культури;
- календарні та перспективні плани навчально-виховної роботи з дітьми з фізичного виховання як процесу, завдяки якому здійснюється фізичний розвиток дітей (вихователів, інструкторів з фізичного виховання, музичних керівників);
- сценарії спортивних свят, вечорів розваг тощо.

ВИСНОВКИ

Отже, діагностування фізичних якостей, морфологічного розвитку дітей, їхньої постави та склепіння, засвідчило, що не всі дошкільники мають високий або середній рівень вищезазначених показників як у контрольних, так і в експериментальних групах.

Біометричні показники дітей зазначили наявність за станом їх здоров'я три медичні групи, серед яких найчисельнішими були підготовча (120 дітей) та спеціальна (149 дітей) медичні групи. Разом вони містили 269 дошкільників з 450 обстежених (контрольних та експериментальних груп), що складало 60% дошкільників, які мали хронічні захворювання та часто хворіли.

Результати обстеження рухових якостей у старших дошкільників та їхньої рухової підготовленості дали змогу встановити, що стрижневою складовою фізичного розвитку дітей є фізичні якості, які безпосередньо впливають на рухову підготовленість дітей, морфологію та фізіологію організму дітей, на поставу. Однак показники рухових якостей і рухової підготовленості дітей як експериментальних, так і контрольних груп свідчили про наявність більшої кількості дітей з низьким (78 дітей в експериментальних і 71 дитина в контрольних групах) та середнім рівнем (53 дітей в експериментальних і 60 дітей в контрольних групах). Високий рівень вищезазначених показників мали лише 188 дітей з 450 дошкільників (42%).

Серед 450 обстежених дітей старшого дошкільного віку нормальну поставу (без вад) мали лише 42% вихованців, 58% дітей були з різними вадами постави (сколіоз, лордоз, кіфоз) та ступні (плоскостопість).

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ вбачаємо в експериментальній перевірці наявності моделі навчально-виховного процесу з інтеграції рухів і музики щодо фізичного розвитку дітей старшого дошкільного віку та методики розвитку фізичних якостей в процесі інтеграції рухів і музики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богінч О.Л. Фізичне виховання дітей дошкільного віку засобами гри. - К.: „Логос”. 2010 - С.8-10.
2. Ветлугина Н.А. Музыкальная деятельность // Эстетическое воспитание в детском саду: Пособие для воспитателей дет.сада / Под ред. Н.А.Ветлугиной. - 2-е изд., перераб. - М.: Просвещение, 1985. - 207 с.
3. Вільчковський Е.С., Денисенко Н.Ф. Організація рухового режиму дітей 5-7 років у закладах освіти. Навчально-методичний посібник. - Запоріжжя: Диво, 2006. - 228 с.
4. Вільчковський Е. Курок О. Фізичне виховання дітей у дошкільному закладі.- К.: Мрія, 2001. - 216 с.
5. Гавриш Н. Інтеграція - питання не тактики, а стратегії // Дошкільне виховання.- 2005.- № 4. - С.8-10.
6. Коротяев Б.И., Головкин М.Б. Методология и принципы интеграции учебных дисциплин // Интеграционные процессы в педагогической теории и практике: Интегрирование содержания, методов и форм: Сб. тезисов / Свердловский инж.-пед. ин-т. - Свердловск, 1990. - Выпуск 1. - 53с. - С.3-4.
7. Mogenson G.J., Jones D.L., Yim Ch.Y. From motivation to action: Functional interface between the limbic system and the motor system, *Progress in Neuro- biology*, . Pergamon Press, G.B., 1980, vol. 14, pp. 69—97.
8. Weiss, M. R. Motivating kids in physical activity / M. R Weiss // Research digest President's Council on Physical Fitness and Sports. – 2000. – № 11.–P.1-6.
10. Timperio A. Evidence based strategies to promote physical activity among children, adolescents and young adults: Review and update / A. Timperio, J. Salmon, K. Ball // Journal of Science and Medicine in Sport. – 2004. – № 7. – P. 20–29

Чеховська А.Ю.

Національний технічний університет України “КПІ”

ШЕЙПІНГ-ПРОГРАМА ДЛЯ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТОК

В роботі наведені зміст і спрямованість фізичних вправ адаптованої до вимог фізичного виховання у вищих навчальних закладах модифікованої шейпінг-програми. Отримані дані свідчать про достатню ефективність зазначеної шейпінг-програми в урочній формі занять з фізичного виховання студенток.

Ключові слова: фізичне виховання, студентки, шейпінг, відеопоказ, музичний супровід.

Чеховская А.Ю. Шейпинг-программа для занятий по физическому воспитанию студенток. В работе приведены содержание и направление физических упражнений адаптированных к требованиям физического воспитания в

вищих учебных заведениях модифицированной шейпинг-программы. Полученные данные свидетельствуют о достаточной эффективности используемой шейпинг-программы в урочной форме физического воспитания студенток.

Ключевые слова: физическое воспитание, студентки, шейпинг, видеопокказ, музыкальное сопровождение.

Chehovska A. Shaping-program for fixed occupations on physical training of the students. In work adapted by us the contents and direction of physical exercises are resulted in requirements of physical training in higher educational institutions of the modified shaping - program. The received data testify to sufficient efficiency of the used shaping - program in the fixed form of physical training students (girls).

Key words: physical training, students, shaping, videodisplay, musical support.

Вступ.

Фізичне виховання в вищих навчальних закладах, як завершальна ланка системи фізичного виховання учнівської молоді, покликане виховувати в неї позитивне ставлення до занять фізичними вправами [2, 7, 13]. Проте численні дослідження [1, 4, 7 та інші] свідчать, що традиційні форми занять з фізичного виховання не тільки мало сприяють формуванню позитивного ставлення до них студентської молоді, а й можуть викликати негативне ставлення. Отже пошук нових організаційно-методичних форм фізичного виховання студентської молоді є актуальним.

На думку фахівців [7, 8, 10, 11], процес формування і прояву фізичної культури особистості передбачає тісну взаємодію фізичного і духовного вдосконалення, яке здійснюється в органічній єдності всебічного і гармонійного розвитку людини. Ротерс Т. [10] стверджує, що музичний супровід фізичних вправ є одним із ефективних засобів взаємозв'язку фізичного і естетичного виховання та стимулювання учнів до занять фізичними вправами. Технічно досконалий відеопоказ фізичних вправ Колоколова В. [8] відносить до методів естетичного виховання.

Шейпінг поєднує в собі технічно досконалий відеопоказ фізичних вправ з органічно підібраним музичним супроводом, що робить його привабливим і водночас ефективним засобом гармонійного розвитку студентської молоді. Дослідження вчених [4, 5, 6] показали, що застосування шейпінг-програм з музичним супроводом фізичних вправ сприяє підвищенню ефективності урочних форм занять з фізичного виховання та зростанню зацікавленості до них у студенток вищих навчальних закладів.

Робота виконана у відповідності до плану НДР НТУУ "КПІ".

Формулювання цілей роботи.

Мета дослідження: розробити відеопрограму для урочних занять шейпінгом у вищих навчальних закладах.

Методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури та емпіричних матеріалів наукового дослідження; пошуковий та порівняльний педагогічні експерименти.

Організація дослідження. На першому етапі пошукового експерименту у 2013-2014 н. р. було проведено порівняльний аналіз ефективності впливу на фізичну підготовленість студенток 2-го курсу занять за програмою Міжнародної федерації шейпінгу (МФШ) "шейпінг-класік" та традиційною програмою з фізичного виховання у вищих навчальних закладах. В експерименті взяли участь по 30 студенток експериментальної та контрольної груп у Національному технічному університеті України "КПІ". На другому етапі 2014-2015 н.р. було проведено природничий педагогічний експеримент з метою з'ясування комплексного впливу програм МФШ "шейпінг-класік" та "шейпінг-хореографія" на фізичну підготовленість студенток. В експерименті взяли участь 30 студенток першого курсу НТУУ "КПІ". На третьому етапі на основі узагальнення результатів попередніх досліджень та власного практичного досвіду було розроблено, адаптовано до умов урочних занять з фізичного виховання у ВНЗ модифіковану шейпінг-програму.

Результати досліджень.

Результати досліджень першого етапу показали, що заняття шейпінгом за програмою "шейпінг-класік" позитивно впливають на розвиток швидкісних якостей та гнучкості, приваблюють своєю структурою та змістом, сприяють розширенню знань про фізичну культуру особистості, але недостатньо розвивають швидкісно-силові якості та витривалість. Для підвищення ефективності використання шейпінг програм у фізичному вихованні студенток ми вважали за доцільне доповнити їх вправами швидкісно-силового характеру та вправами з розвитку загальної витривалості.

Результати досліджень другого етапу показали, що застосування в одному занятті двох програм МФШ "шейпінг-класік" та "шейпінг-хореографія" сприяло ефективному розвитку силової витривалості, гнучкості, швидкісно-силових якостей та загальної витривалості. Динаміка фізичних навантажень студенток за ЧСС відповідає вимогам до класичної структури уроку фізичного виховання. Проте виникла необхідність провести корекцію апробованих шейпінг-програм стосовно доцільності застосування деяких вправ у заняттях студенток, а також скорегувати тривалість та моторну щільність заняття [3]. Це спонукало нас до розробки модифікованої шейпінг-програми на основі програми МФШ "шейпінг-класік". З цією метою ми вилучили з програми "шейпінг-класік" 4-й та 10-й блоки вправ, що спрямовані виключно на корекцію окремих ланок тіла і не мають суттєвого впливу на розвиток фізичних якостей та функціональних можливостей організму. Натомість ми суттєво збільшили її тривалість за рахунок 6-хвилинного блоку вправ танцювального рок-н-ролу, 6-хвилинного блоку подіумної ходи та двох блоків хореографії тривалістю по 3 хвилини.

Виходячи з вимог до структури і змісту урочних форм занять з фізичного виховання [12, 14] ми розробили шейпінг-програму, що складається з підготовчого, дванадцяти основних та заключного блоків вправ (табл. 1).

Таблиця 1

МОДИФІКОВАНА ШЕЙПІНГ-ПРОГРАМА

Блоки вправ	Спрямованість дії фізичних вправ
Підготовчий	Активізація вегетативних функцій, підготовка опорно-рухового апарату
1-й	М'язи передньої поверхні стегон
2-й	М'язи задньої поверхні стегон

3-й	М'язи внутрішньої поверхні стегон
4-й	Формування пластики та координації рухів
5-й	М'язи зовнішньої поверхні стегон
6-й	Великий і середній сідничні м'язи
7-й	Розвиток функціональних можливостей вегетативних систем та координаційних якостей
8-й	Косі м'язи живота та м'язи спини
9-й	Прямий м'яз живота
10-й	М'язи гомілок, або рук, або верхньої частини спини та грудної клітки (за вибором)
11-й	Вдосконалення пластики та координації рухів
12-й	Формування виразності і краси рухів
Заключний	Зниження активності вегетативних функцій

До підготовчого блоку включені вправи середньої координаційної складності. Вони спрямовані на підготовку організму до подальшої роботи в аеробному режимі енергозабезпечення. Для виконання спеціальної розминки задіяні ті ж системи і органи, що і при виконанні основної частини шейпінг-програми - нервово-м'язова, дихальна та серцево-судинна системи. За координацією роботи нервово-м'язової системи вправи розминки забезпечують необхідну підготовку центральної нервової системи. Всі учасники виконують вправи в одному темпі і за одним відеоінструктором. Наприкінці цієї частини заняття частота серцевих скорочень має зрости до початку впливової зони (130,0-140,0 ск/хв.) [12, 14 та інші].

Вправи першого блоку спрямовані на корекцію м'язів передньої поверхні стегон і складаються з двох частин. У першій частині вправи рухи простіші за координацією, а у другій частині - зростають і координаційна складність рухів, і темп їх виконання.

Вправи другого блоку спрямовані на корекцію м'язів задньої поверхні стегон і складаються з трьох частин. В першій частині вправи студентки виконують нахили тулуба з одночасними напівприсідами. Як додаткові обтяжувачі застосовуються гантелі 0,5 або 1,0 кг. В другій частині вправи по чергово виконується згинання гомілки однієї ноги з одночасним напівприсідом на іншій. В третій частині до попередньої вправи додаються махи руками назад-вперед. Вправи виконуються кожною ногою окремо.

Третій блок вправ спрямований на корекцію м'язів внутрішньої поверхні стегон (гребінний, тонкий і три привідні м'язи). Махи ногою в сторону-вперед, напівприсіди і присіди виконуються з вихідного положення «широка стійка ноги нарізно, носки розведені в сторони», що сприяє більш повному включенню вказаних м'язів у роботу.

Четвертий блок складають хореографічні вправи для засвоєння рухів ніг. Вони спрямовані на формування виразності і краси рухів, що можливо лише за умови їх ефективної координації. Послідовність вправ хореографічних блоків підібрана нами згідно вимог екзерсису (хореографічні вправи в установленій послідовності). Вправи виконуються без застосування опори.

Вправи п'ятого блоку спрямовані на корекцію м'язів зовнішньої поверхні стегон. Топографічно не виділяють м'язів, що належать до стегна збоку. У відведенні стегна беруть участь чотириголовий м'яз стегна та сідничні м'язи (середній і малий). Махи ногами вгору виконуються з вихідного положення «лежачи на боці, обіпершись на передпліччя, ноги зігнуті в суглобах».

Вправи шостого блоку спрямовані на корекцію м'язів сідниць і складаються з трьох частин. У першій частині учасниці виконують махи ногами вгору з вихідного положення (в.п.) «упор стоячи на колінах». Вправи виконуються спочатку однією ногою, потім іншою. В другій частині вправи учасниці піднімають і опускають таз з в.п. «лежачи на спині, руки за голову, ноги зігнуті під кутом 90°, стопи на ширині плечей». В третій частині вправи махи ногою в сторону-вперед і в сторону-назад виконуються з в.п. «упор стоячи на колінах». Вправи сьомого блоку спрямовані на розвиток функціональних можливостей вегетативних систем організму. Вони виконуються у формі танцю і складаються з п'яти частин. Їх виконання пов'язане з необхідністю координувати рухи ланок тіла між собою і з музикальним ритмом. Першу та другу частини вправи слід виконувати за першим або другим відеоінструктором, в залежності від рівня фізичної підготовленості конкретної особи. Темп виконання першої частини вправи повільний, що дозволяє акцентувати увагу на точному відтворенні просторових та часових параметрів рухів. Засвоївши необхідні рухи учасниці можуть більш продуктивно виконувати танець у другій частині, де темп дещо вищий. У третій частині вправи при незмінному темпі рухів ускладнення досягається введенням нових танцювальних елементів. Четверта частина вправи ідентична другій. В найвищому темпі рок-н-рол виконується у п'ятій частині блоку. Вправи цієї частини танцю всім учасницям пропонується виконувати в однаковому темпі. Величину індивідуального навантаження учасниці можуть довільно змінювати збільшуючи або зменшуючи амплітуду рухів.

Вправи восьмого блоку спрямовані на корекцію м'язів, що формують талію. Вони складаються з чотирьох частин. В першій частині учасниці виконують нахили тулуба вправо-вліво з в.п. «стійка ноги нарізно, палиця за голову, хват широкий». В другій частині ці ж вправи виконуються з в.п. «широка стійка ноги нарізно, палиця вгорі, хват широкий». Третя частина така ж, як перша. В четвертій частині учасниці виконують повороти тулуба вправо-вліво з одночасним випадом лівою (правою) ногою назад і в сторону повороту тулуба.

Вправи дев'ятого блоку спрямовані на корекцію м'язів живота (прес зверху і знизу). Вони складаються з п'яти частин. Перші чотири частини вправи виконуються з в.п. «сід зігнувши ноги, обіпершись на передпліччя». У першій частині виконуються пружні рухи ногами вгору-вниз, у другій - нахили колін вправо-вліво, у третій - почергове згинання ніг до грудей, у четвертій частині повторюють вправу другої частини. У п'ятій частині вправи почергове згинання тулуба вгору-вправо (вгору-вліво) необхідно виконувати з в.п. «лежачи на спині, руки за голову, ноги зігнуті під кутом 90°, стопи на ширині плечей».

Вправи десятого блоку спрямовані на вибірккову корекцію м'язів гомілок (перший відеоінструктор), або рук (другий відеоінструктор

), або верхньої частини спини та грудної клітки (третій відеоінструктор). Вибір вправи у кожному окремому занятті

залежить від особистої потреби кожної з учасниць занять.

З метою вдосконалення пластики та координації рухів у одинадцятomu блоці вправ застосовані хореографічні вправи, що спрямовані на вивчення і засвоєння рухів рук і формування правильної постави. Вправи виконуються без застосування опори.

Вправи подіумної ходи (дванадцятий блок) прості для виконання і не потребують перерви для відпочинку чи додаткових пояснень викладача під час їх виконання. Окрім цього відео інструктор виконує ці вправи в ритмі музики і кожна учасниця занять має можливість, дивлячись у дзеркало, зримо співставляти свої рухи з рухами відео інструктора.

Заключний блок складають вправи стретчингу, які спрямовані на прискорення процесів відновлення організму та поступове приведення серцево - судинної і дихальної систем до стану спокою. Виконання вправ стретчингу повинно супроводжуватися відчуттям приємного розтягування м'язів, без жодних болювих відчуттів.

Відеопоказ фізичних вправ проходить під музичний супровід. Темп виконання вправ задається ритмом музики. Ритм - це послідовне чергування музичних звуків різної тривалості. Їх легко відтворити рухами. При одному й тому ж ритмі музики вправи можна виконувати в різному темпі, що досягається відповідністю рухів тривалості музичних звуків. Отже досягається різна інтенсивність виконання цих вправ, що має важливе значення для урочної форми занять з фізичного виховання, де одночасно займаються студентки з різним рівнем фізичної підготовленості. На думку Ротерс Т. [10] існує прямий зв'язок фізичних вправ зі змістом музики: ліричний характер музики сприяє плавним, повільним рухам, веселий - швидким і т.п. Таким чином вирішується завдання виконання вправ в різному темпі. В підготовчій та основній частинах заняття застосовано музику переважно середнього темпу, а в заключній - повільного. Тільки у п'ятій частині сьомого блоку вправ всім учасницям пропонується музичний супровід у високому темпі (танець рок-н-рол) з метою отримання тренувального впливу на розвиток функціональних можливостей серцево-судинної і дихальної систем.

В модифікованій шейпінг-програмі в якості відео лідера використано одного, двох або трьох відео інструкторів. Підготовчий та заключний блоки вправ, вправи хореографії, п'яту частину вправ танцювального рок-н-ролу та вправи подіумної ходи доцільно всім учасницям виконувати за одним відео інструктором, оскільки вони не ставлять високих вимог до фізичної працездатності. Всі учасниці занять виконують ці вправи в одному темпі і в однаковій послідовності. Вправи 1-4-ї частини танцювального рок-н-ролу демонструють два відео інструктори. Решта вправ передбачають три відео інструктори, що дає можливість учасницям занять шейпінгом виконувати різні за величиною навантаження. Отже тренувальні впливи за величиною навантаження є диференційованими: помірно навантаження передбачено при виконанні вправ за першим відео інструктором, середнє - за другим і велике - за третім.

Як свідчать результати експериментальних досліджень [5, 6], заняття за модифікованою шейпінг - програмою сприяють зростанню рівня фізичного стану 18-19-річних студенток, більш ефективному розвитку фізичних якостей та поліпшенню відвідування занять і академічної успішності. Застосування музичного супроводу занять сприяє поєднанню фізичного та духовного вдосконалення особистості на підставі гармонійного розвитку тіла і душі, вихованню відчуття ритму, виразності і краси рухів, формуванню гарної постави і ходи.

ВИСНОВОК

Експериментально доведена ефективність модифікованої шейпінг-програми дозволяє рекомендувати її для застосування в урочних формах занять з фізичного виховання студенток у вищих навчальних закладах.

ПОДАЛЬШІ ДОСЛІДЖЕННЯ передбачається провести у напрямку вивчення інших проблем фізичного виховання студенток.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бальсевич В.К., Лубышева Л.И. Современные подходы к формированию физкультурного знания у студентов // Теория и практика физической культуры. - 1990. - №1. - С. 15-18.
2. Гармаш Н.В. Правові засади соціально-педагогічної роботи у вищому закладі освіти // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за редакцією проф. Єрмакова С.С. - Харків: ХДАДМ (ХХП), 2005. - №18. - С. 3-12.
3. Гумен В. Адаптація шейпінг-технологій до потреб фізичного виховання студенток вищих навчальних закладів // Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Вип. 7: У 3-х т. - Львів: НВФ „Українські технології”, 2003. - Т.2. - С. 303-306.
4. Гумен В.М., Линець М.М. Вплив занять шейпінгом на фізичний стан студенток вищих навчальних закладів // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за редакцією проф. Єрмакова С.С. - Харків: ХДАДМ (ХХП), 2005. - №18. - С. 13-21.
5. Канишевський С.М. Науково-методичні та організаційні основи фізичного самоудосконалення студентства: Видання друге, стереотипне. - К.: ІЗМН, 1999. - 270 с.
6. Колоколова В.М. Пути нравственного, умственного и эстетического воспитания в процессе занятий физическими упражнениями // Теория и практика физкультуры. - 1958. - Вып. 12. - С. 889-896.
7. Ротерс Т. Т. Теория и методика развития личности школьника на ритмических занятиях в общеобразовательной школе. - Луганск: Альма матер, 2001. - 279 с.
8. Сосина В.Ю., Фабиан Э.М. Ритмическая гимнастика. - К.: Радянська школа, 1990. - с.14.
9. Теория и методика физического воспитания / под ред. Т.Ю Круцевич - Т.1. - К.: Олимпийская литература. - 2003. - 423 с.
10. Фізичне виховання. Навчальна програма для вищих навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації. - К., Міністерство освіти і науки України, 2003. - 44 с.
11. Weiss, M. R. Motivating kids in physical activity / M. R Weiss // Research digest President's Council on Physical Fitness and Sports. - 2000. - № 11. - P.16.

12. Bulicz E., Murawow I. *Zdrowie czlowieka i jego diagnostyka. Efekty zdrowotne aktywnosci ruchowej.* - Radom: Politechnica R. 2003. - 533 s.

13. D. Rodgers Nicola, *Children's physical activity levels during school recess: a quasi-experimental intervention study* / Nicola D Rodgers, Gareth Stratton, Stuart J Fairclough, Jos WR Twisk // *the International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity.* – 2008. – 1. – P. 14-17.

Школа О. М., Сичов Д. В.

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

УМОВИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА РІЗНИХ СТУПЕНЯХ ОСВІТИ

Підготовка висококваліфікованих фахівців в Україні протягом тривалого часу проводилася за системою: середня школа, технікум, інститут, аспірантура, докторантура, курси підвищення кваліфікації. Перехід до ринкових відносин, зміна умов праці та виробництва вимагають впровадження нової системи освіти. В статті розглядаються питання щодо підготовки фахівців з фізичного виховання у вищих педагогічних навчальних закладах в Україні за системою багатоступеневої освіти. Метою дослідження є розробка методики формування організації та якості навчання в системі багатоступеневої професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури в педагогічній теорії і практиці вищих навчальних закладів України.

Ключові слова: фахівець з фізичного виховання, багатоступенева освіта, педагогічні навчальні заклади.

Е. Н. Школа, Д.В. Сичов. *Условия подготовки учителя физической культуры на разных ступенях образования.* В статье рассматриваются вопросы подготовки специалиста по физическому воспитанию в высших педагогических учебных заведениях в Украине по системе многоуровневого образования.

Ключевые слова: специалист по физическому воспитанию, многоуровневое образование, педагогические учебные заведения.

E. N. Shkola, D. V. Suchoy. *The conditions for the preparation of teachers of physical culture at different levels of education.* Training of specialists in Ukraine for a long time was carried out by the system: high school, College, Institute, postgraduate, doctoral, advanced training courses. The transition to a market economy, change of conditions of labor and production require implementation of a new system of education. The article deals with specialist training in physical education in higher educational institutions in Ukraine in the system of multilevel education. The purpose of the study is to develop methodology of formation of the organization and the quality of teaching in the multilevel system of professional training of future teachers of physical culture in pedagogical theory and practice of higher educational institutions of Ukraine. Conclusions: On the basis of scientific and methodological analysis of defined problems, the combination of the obtained theoretical conclusions the essence of the issue of professional training of future teachers of physical culture and developed an integrated structural-functional model of optimization of professional training of specialist in the university. Optimization of professional training we understand deliberate choice by teachers of the best option the build process, which provides for a certain time, the maximum result that corresponds to the needs of society in regard to the training of specialists. The created model of training, which consists of two components which are interrelated and complementary: the optimization of the scientific organization of pedagogical work and optimization of the educational process of future teachers of physical culture. The criteria of optimization of professional preparation of future teachers of physical culture are: maximum efficiency, compliance with hygienic standards of time cost and maximum compliance of the results of socially-related goals set by the company before the high school.

Key words: physical education specialist, multi-level education, teacher training institutions.

Постановка проблеми. За роки незалежності України визначено нові пріоритети розвитку освіти і, відповідно, розпочався новий складний процес її модернізації з урахуванням потреб сучасного суспільства. Інтеграція України в Європейський та світовий простір актуалізує завдання підготовки нової генерації вчителів. Підготовка фахівців в Україні протягом тривалого часу проводилася за системою: середня школа, коледж, технікум, інститут, аспірантура, докторантура, курси підвищення кваліфікації тощо. Перехід до ринкових відносин, зміна умов праці та виробництва вимагають впровадження нової системи освіти [1, 2]. У побудові ступеневої системи освіти України використані закон України «Про освіту» (від 01.01.13 р.) і Міжнародна стандартна класифікація освіти. Ступенева система освіти в Україні здійснюється за різними за змістом і тривалістю навчання послідовними освітніми і основними освітньо-професійними програмами з професійного напрямку. Перспективним напрямом розвитку освіти в Україні є також створення системи закладів, поєднаних спільною метою, що визначається «Положенням про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу професійну освіту)» та про нормативне і навчально-методичне забезпечення підготовки фахівців з вищою освітою: наказ Міністерства освіти України № 86 від 04.03.98 р.

Концептуальні положення щодо змісту і організації професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах базуються на засадах Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Державної національної програми «Освіта» («Україна XXI століття»), Національної доктрини розвитку освіти, Болонської декларації (1999), Євросоюзу, рекомендаціях ЮНЕСКО, які наголошують на необхідності фундаменталізації, неперервності, диверсифікації й гнучкості, прогностичності, доступності, відкритості, гуманістичної спрямованості фізкультурної освіти. Сьогодні в Україні відбувається становлення нової освітньої системи. Тому особливого значення набуває проблема якості освіти, яка стала наріжним каменем у реформуванні національних освітніх систем як в Україні [3, 4, 5, 6, 7]. У відповідності з Національною доктриною розвитку освіти головне завдання державної політики в галузі освіти України – забезпечення якості професійної освіти й її постійне підвищення відповідно до демократичних цінностей, ринкових засад економіки, сучасних науково-технічних